

Vietnamkrigen

Den internationale udvikling i slutningen af 1960'erne blev præget af krigen i Vietnam. Frankrig var efter 2. Verdenskrigs afslutning vendt tilbage til det japansk-besatte Vietnam og havde forsøgt at genoprette kontrollen med den tidligere koloni. Men kolonimagten blev bekæmpet af den kommunistiske og nationalistiske befrielsesbevægelse Viet Minh under ledelse af Ho Chi Minh.

Vietnam-krigens navne og begreber

Viet Minh: Den vietnamesiske kommunistiske befrielsesbevægelse, der blev oprettet i 1941 for at kæmpe mod den japanske besættelsestyrke. Viet Minh blev ledet af Ho Chi Minh.

Vietnams Demokratiske Republik: Det officielle navn for det kommunistiske Nordvietnam.

Republikken Vietnam: Det officielle navn for det pro-vestlige Sydvietnam.

FNL: Front National de Liberté var paraplyorganisation for modstandsbevægelsen i Sydvietnam

Vietcong: Vietnamese Communists, amerikanernes nedsættende betegnelse for guerilla-bevægelsen i Sydvietnam.

Ho Chi Minh-stien: Nordvietnams forsyningsvej til oprørerne i Sydvietnam, som gik via det neutrale Laos.

I 1954 led de franske styrker et afgørende nederlag ved Dien Bien Phu, og de måtte trække sig ud. Under Geneve-konferencen samme år enedes deltagerne om at dele den tidligere koloni i et kommunistisk Nord og et pro-vestligt Syd. De planlagte valg og genforeningen blev aldrig afholdt, og USA støttede Sydvietnam økonomisk og militært for at undgå, at kommunismen i Sydøstasien skulle sprede sig. Præsident Eisenhower formulerede den såkaldte domino-teori, ifølge hvilken Sydvietnams fald ville føre til, at de øvrige sydøstasiatiske lande ville falde én efter én.

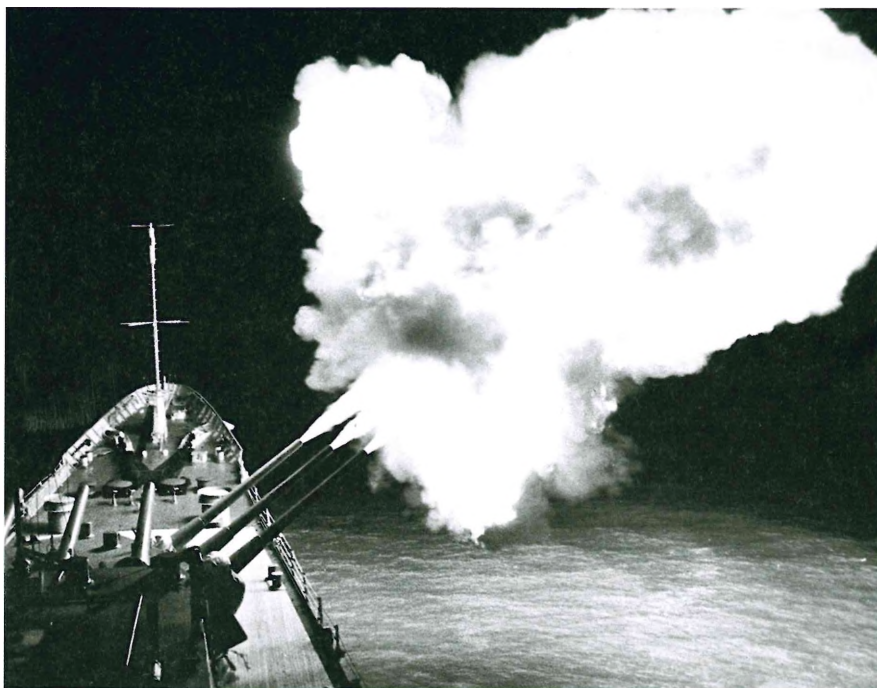
I 1959 opfordrede Nordvietnam til oprør i Sydvietnam, hvor den stedlige kommunistiske oprørsbevægelse, kaldet Vietcong, optrappede sine angreb på det ineffektive og korrupte regime under den autoritære Ngo Dinh Diem. Som reaktion udvidede præsident John F. Kennedy USA's engagement betragteligt. USA indsatte flere tusinde militære rådgivere og helikoptere, og den amerikanske regering godkendte og støttede et militærkup mod Diem i november 1963, hvor han blev likvideret.

Kuppet destabiliserede styret i Saigon, hvor den ene kupgeneral fulgte den anden. Lyndon B. Johnson, der efterfulgte den myrdede Kennedy, fortsatte forgængerens politik. I august 1964 vedtog Kongressen en resolution,

Tonkinbugt-episoden august 1964

Ifølge den officielle amerikanske version blev to amerikanske destroyere i farvandet ud for Nordvietnam udsat for angreb fra nordvietnamesiske patruljebåde den 2. og 4. august 1964. Det er senere kommet frem, at de amerikanske fartøjer var i farvandet i forbindelse med sydvietnamesiske kommandoangreb på nordvietnamesiske øer.

Der er siden sat spørgsmålstegn ved, om der overhovedet var tale om angreb eller om fejllæsninger af radarbillederne – eller om USA bevidst løj og dermed legitimerede en optrapning af konflikten.

Det amerikanske krigsskib U.S.S. Canberra affyrer fra sin beliggenhed i Tonkinbugten skud mod et mål i Nordvietnam.

der bemyndigede Johnson til at tage de nødvendige forholdsregler som reaktion på påståede angreb på amerikanske krigsskibe i Tonkinbugten.

Da Johnson blev genvalgt i november 1964, var situationen i Sydvietnam kritisk, og præsidenten besluttede at indsætte amerikanske styrker. I februar 1965 begyndte en bombekampagne mod Nordvietnam ('Operation

Rolling Thunder'), og kort efter blev de første amerikanske tropper udstationeret. Begge parter eskalerede gradvis konflikten. Regulære nordvietnamesiske tropper opererede på sydvietnamesisk territorium, og i 1968 var 540.000 amerikanske soldater involveret i kampene. Den massive amerikanske indsats vakte modstand både i USA og i resten af verden. Den bidrog til at radikalisere dele af den vestlige ungdom, der så konflikten som et udslag af amerikansk imperialisme.

I begyndelsen af 1968 iværksatte oprørerne i Sydvietnam en omfattende række af angreb – Tet-offensiven. Under offensiven trængte FNL-tropper ind i mange sydvietnamesiske byer, hvilket kom som et chok for amerikanerne. På den anden side fik amerikanerne og de sydvietnamesiske styrker fordrevet modstanderne efter hårde kampe.

Johnson besluttede at begynde diplomatiske forhandlinger, og han opgav at genopstille til præsidentvalget. Den nye præsident, Richard Nixon, indførte en vietnamisering af konflikten, hvor sydvietnamesiske tropper overtog krigsførelsen, mens de amerikanske tropper gradvis blev trukket hjem og fredsforhandlingerne fortsatte. Samtidig spredte konflikten sig imidlertid til nabolandet Kampuchea (Cambodia), men efter at have genoptaget bombetogterne mod Hanoi indgik USA en fredsaftale med Nordvietnam i 1973.

I 1975 indtog de nordvietnamesiske styrker Saigon, og dermed var hele Vietnam under kommunistisk kontrol. I Kampuchea kom De Røde Khmerer til magten under ledelse af Pol Pot og indførte et rædselsregimente, hvor omkring 1,7 millioner indbyggere omkom.